

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :TÜKETİCİ MAHKEMESİ

Taraflar arasındaki davanın Ankara Batı 2. Tüketici Mahkemesi tarafından yukarıda sayı ve tarihi belirtilen kararın HMK 363. maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasının Adalet Bakanlığı tarafından istenilmesi üzerine, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve yine dosya içerisindeki dilekçeler, duruşma tutanakları ve tüm belgeler okunup, incelendikten sonra işin gereği görüşülüp, düşünüldü:

Davacı vekili, müvekkilinin 01/11/2020 tarihinde PttAVM.com adresinden Samsung marka UE43RU7100 kodlu televizyonu 4.097,87 TL bedelle satın aldığını, söz konusu ürünün 04/11/2020 tarihinde PTT kargo çalışanı tarafından müvekkiline hiçbir şekilde haber verilmeden, bilgisi ve rızası dışında kapının önüne bırakıldığını, müvekkilince davalı kuruma defalarca başvurulmasına rağmen hiçbir sonuç alınmadığını, bu nedenle hakem heyetine başvurulduğunu, hakem heyetince televizyonun tüketicinin adresinde babasına teslim edildiği ve teslim anında hasar tutanağı düzenlenmediği gerekçesi ile başvuruyu reddettiğini, ancak söz konusu ürünün ne müvekkiline ne de babasına teslim edilmediğini, kapının önüne bırakılıp gidilmesinden dolayı da müvekkili tarafından hasar tutanağı düzenlenmesinin mümkün olmadığını, kargo çalışanının ürünü kapı önüne bırakıp gitmesinden dolayı ürüne ait paketin yırtık ve hasarlı olmasından dolayı bariz bir kastının söz konusu olduğunu ileri sürerek Etimesgut İlçe Tüketici Hakem Heyetinin 14/06/2021 tarih ve 026120210003726 K. sayılı kararının iptaline, ayıplı malın yenisiyle değiştirilmesi ya da satış bedeli olan 4.097,87 TL'nin hakem heyetine başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili ile müvekkiline ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili, davacının talebini somutlaştırmadığını, birbirinden farklı olan iki seçimlik hakkını aralarında bir asillik-ferilik ilişkisi kurmaksızın mahkemenin takdirine bıraktığını, bu nedenle davanın öncelikle usulden reddinin gerektiğini, davacının alışveriş yaptığı PttAVM.com sitesinin yer sağlayıcısının müvekkili şirket olduğunu, davacı ile müvekkili şirket arasında gerek PttAVM sitesine ilişkin gerekse de kargo gönderisine ilişkin bir sözleşme yapılmadığını, kargo gönderisine ilişkin sözleşmenin davacının ürünü satın aldığı satıcı (Genç Mert Elektronik Tic. Paz. Ltd. Şti.) ile müvekkili şirket arasında yapıldığını, Posta ve Kargo Hizmetleri Usul ve Esaslarının 21/1. maddesine göre gönderiler için yargı yoluna başvurma hakkının göndericide olduğunu, ancak göndericinin bu hakkını alıcıya devredebileceğinin kabul edildiğini, davacının bu yönde bir beyanı ve belgesi bulunmadığından iş bu davayı açmakta hukuki yararının bulunmadığını, talebinin PttAVM üzerinden yapılan satış sözleşmesine ilişkin olması halinde ise davanın husumet nedeniyle reddinin gerektiğini, davacının kötüniyetli olarak gönderinin teslim alındığını inkar ettiğini, sonrasında da gönderinin babasına teslim edildiğini, ancak hasarlı olduğunu belirttiğini savunarak haksız ve mesnetsiz davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkemece, davanın tüketici hakem heyeti kararına itiraz niteliğinde olduğu, dava konusu televizyonun PttAVM.com isimli internet sitesi üzerinden satın alınarak faturasının Genç Mert Elektronik Tic. Pazarlama Ltd. Şti. tarafından düzenlendiği, satış bedeli olan 4.097,87 TL'nin davacı tarafından ödendiği, davaya konu televizyonun PTT kargo aracılığı ile davacının adresine getirildiği, davacı adreste olmadığı halde dava sırasında davacının babası olduğu öğrenilen ...'na teslim edildiğinin iddia edildiği, ancak ...'nun imzadan imtina ettiğinin belirtildiği görülmekle dava konusu televizyonun kapı önüne bırakıldığı iddiası da birlikte değerlendirildiğinde; dava konusu televizyonunun satın alan davacıya bizzat tesliminin sağlanmadığı, babasına teslim edilmiş ise de imzası alınmaksızın bırakıldığı, basiretli tacir olan davalının ürünü alıcıya teslimi hususunda gerekli dikkat ve özeni göstermediğinin sabit olduğu, davacı tarafından Samsung yetkili servis çağrılmak suretiyle televizyon kutusunun açıldığı, yapılan incelemede TV ekranının kırık olduğunun tespit edildiği, TV kutusunun yetkili servisten önce açılmadığının da sabit olduğu ve söz konusu ürünün hasarlı şekilde davacıya teslim edildiği kanaatine varılmakla davalının hasarsız teslim yükümlülüğünü yerine getirmediği dolayısıyla sağlayıcı ve taşıyıcı olarak sorumluluğunun bulunduğu, davacı tüketicinin talebinde haklı olması nedeniyle hakem heyetince talebin reddine karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı olduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile, ilgili hakem heyeti kararının iptali ile dava konusu televizyonun davacı tarafından davalıya iadesine ve ürün bedelinin hakem heyetine başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığı tarafından kanun yararına bozma talep edilmiştir.

Dava, tüketici hakem heyeti kararının iptali ile ayıplı malın yenisi ile değişimi veya satış bedelinin tahsili istemine ilişkin olup mahkemece davalının sağlayıcı ve taşıyıcı olarak sorumlu olduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile hakem heyeti kararının iptaline, hasarlı ürünün davalıya iadesine ve ürün bedelinin davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

Davalı şirket mevcut hukuki ilişkide bir yandan elektronik aracı hizmet sağlayıcı, diğer taraftan ise alım satım konu eşyanın kargo yoluyla taşınmasını üstlenen kişi konumunda olup davalının her iki açıdan sorumluluğu değerlendirilmelidir.

Olay tarihinde yürürlükte bulunan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 48/(5) maddesinde "Oluşturdukları sistem çerçevesinde, uzaktan iletişim araçlarını kullanmak veya kullandırmak suretiyle satıcı veya sağlayıcı adına mesafeli satış sözleşmesi kurulmasına aracılık edenler, bu maddede yer alan hususlardan dolayı satıcı veya sağlayıcı ile yapılan işlemlere ilişkin kayıtları tutmak ve istenilmesi halinde bu bilgileri ilgili kurum, kuruluş ve tüketicilere vermekle yükümlüdür. Ancak bu fıkra kapsamında aracılık edenler, satıcı veya sağlayıcı ile yaptıkları sözleşmeye aykırı fiillerinden dolayı sorumludur." şeklinde düzenleme yer almakta olup, madde gerekçesinde de bu fıkrada özellikle internet ortamında oluşturdukları sistem üzerinden satıcı veya sağlayıcıların mal ve hizmet satışına aracılık edenlerin sorumluluklarının düzenleme altına alındığı, uygulamada satıcı veya sağlayıcılar dışında onlara aracılık eden üçüncü kişilerin, oluşturdukları sistem çerçevesinde satıcı veya sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin mesafeli yöntemle tüketicilere ulaşmasına aracılık etmekte oldukları, aynı zamanda satıcı veya sağlayıcı adına tüketiciden mal veya hizmetlerin bedelini de tahsil ettikleri, bu durumda bu kişilerin de satıcı veya sağlayıcılar gibi tüketicilere karşı maddede yazan hususlardan dolayı sorumlu olacakları, ancak bedel tahsil etmeden sadece satıcı veya sağlayıcılar ile tüketicilerin iletişime geçmelerine aracılık eden ve genellikle yer sağlayıcı niteliğine haiz olan internet

sağlayıcılar gibi tüketicilere karşı maddede yazan hususlardan dolayı sorumlu olacakları, ancak bedel tahsil etmeden sadece satıcı veya sağlayıcılar ile tüketicilerin iletişime geçmelerine aracılık eden ve genellikle yer sağlayıcı niteliğine haiz olan internet sitelerinin bu fıkra hükümlerine tabi olmayacağı belirtilmiştir. Bu itibarla davalı taraf elektronik aracı hizmet sağlayıcı olarak sorumlu olup, mahkemenin buna ilişkin kabulü isabetlidir.

Diğer taraftan, davalının taşıyıcı sıfatıyla sorumlu olabilmesi için öncelikle taşıyıcının sorumluluğunun belirlenmesi, sorumluluğun doğması halinde ise tazmin edilecek zararın kapsamı ve sınırlarının belirlenmesi gerekmektedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 875 inci maddesi gereğince; taşıyıcı, eşyanın taşınmak üzere teslim alınmasından teslim edilmesine kadar geçecek süre içinde, eşyanın zıyaından, hasarından veya teslimindeki gecikmeden doğan zararlardan sorumludur. Taşıyıcının bu yükümlülüğüne karşın eşyanın zıyaı veya hasara uğramış olması halinde gönderen veya gönderilene aynı Kanun'un 889 uncu maddesi gereğince bildirimde bulunma yükümlülüğü yüklenmiştir. Buna göre eşyanın açık zıyaı veya hasarının en geç teslim sırasında teslim edene bildirilmemesi halinde yani ihtirazi kayıtsız kabul edilmesi durumunda eşyanın sözleşmeye uygun olarak teslim edildiğinin varsayılacağı maddede karine olarak öngörülmüştür. Taşıyıcının sorumluluğu için karinenin aksi, eşyanın taşıyıcıya teslimden sonra gönderilene ulaşmasına kadar geçen süreçte hasara uğradığının ispat edilmesi gerekmektedir.

Taşıyıcının sorumluluktan kurtulmasında genel sebepler ve özel sebepler ayrımı yapılmış olup, taşıyıcı ancak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 875/2, 876 ve 878 inci maddelerinde gösterilen hallerin mevcudiyetini ispat etmek suretiyle mesuliyetten kurtulabilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 878 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince; hasarın gönderen tarafından yapılan yetersiz ambalajlama sonucu oluşması halinde doğan zarardan taşıyıcı sorumlu tutulamayacaktır. Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre ise, herhangi bir zararın hal ve şartlara göre birinci fıkrada öngörülen bir sebebe bağlanmasının muhtemel bulunduğu durumlarda zararın bu sebepten ileri geldiği de kabul edilecektir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 862 nci maddesi gereğince; ambalaj ve işaretleme yükümü gönderene yüklenmiştir. Bu hükme göre eşyanın niteliği kararlaştırılan taşıma dikkate alındığında, ambalaj yapılmasını gerektiriyorsa, gönderen eşyayı zıya ve hasardan koruyacak ve taşıyıcıya zarar vermeyecek şekilde ambalajlamak zorundadır. Bununla birlikte ambalajlama gönderene ait olsa bile taşıyıcının malın sağlam ve tam olarak teslimi sorumluluğu çerçevesinde gerek istifleme gerekse ambalaj itibarıyla taşımaya uygunluğu noktasında denetleme görevi mevcuttur. Bir başka deyişle yetersiz ambalaja rağmen ihtirazi kayıt koymaksızın taşımayı kabul eden taşıyıcının meydana gelen zararda müterafik kusurunun (6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 52 nci maddesi) bulunduğu kabulü gerekir.

Taşıyıcı, eşyanın tamamen veya kısmen hasarından dolayı tazminat ödemekle sorumlu tutulduğunda ise tazmin edilecek zararın kapsamı ve sınırları 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 880 inci maddesi gereğince belirlenecek olup bu tazminat, eşyanın hasara uğraması hâlinde, onun taşınmak üzere teslim alındığı yer ve zamandaki hasarsız değeri ile hasarlı değeri arasındaki farka göre belirlenmesi gerekmektedir. Aynı maddenin üçüncü fıkrasında eşyanın değerinin piyasa fiyatına göre, bu yoksa aynı tür ve nitelikteki malların cari değerine göre tayin edileceği belirlenmiştir. Eşya, taşınmak üzere teslimden hemen önce satılmışsa, satıcının faturasında taşıma giderleri mahsup edilerek gösterilen satış bedelinin piyasa fiyatı olduğu varsayılır.

Bu şekilde belirlenerek ödenecek tazminat ise 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 882 nci maddesine göre, 880 ve 881 inci maddeleri uyarınca, gönderinin net olmayan ağırlığının her bir kilogramı için 8,33 Özel Çekme Hakkını karşılayan tutar ile sınırlıdır. Gönderinin münferit parçalarının zıyaı veya hasarı hâlinde taşıyıcının sorumluluğu; gönderinin tamamı değerini kaybetmişse tamamının, gönderinin bir kısmı değerini kaybetmişse, değerini kaybeden kısmının, net olmayan ağırlığının her bir kilogramı için 8,33 Özel Çekme Hakkını karşılayan tutar ile sınırlıdır. Özel Çekme Hakkı, eşyanın taşıma amacıyla taşıyıcıya teslim edildiği tarihteki veya taraflarca kararlaştırılan diğer bir tarihteki, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca belirlenen değerine göre Türk Lirasına çevrilir.

Ancak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 886 nci maddesi uyarınca taşıyıcı veya aynı Kanunun 879 uncu maddede belirtilen kişiler zarara, kasten veya pervasızca bir davranışla ve böyle bir zararın meydana gelmesi ihtimalinin bilinciyle işlenmiş bir fiil veya ihmalle sebebiyet verdiklerinin ispat edilmesi halinde sorumluluktan kurtulma hâllerinden ve sorumluluk sınırlamalarından yararlanamayacaklardır.

Sorumluluğun kapsamı yönünden oluşan zararın belirlenmesi için 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 880 ve 882 nci maddeleri uyarınca, taşınan televizyonun kullanılamaz hale gelmesi halinde varsa hurda değeri de gözetilerek hasarsız değeri ile hasarlı değeri arasındaki farka göre zarar tutarının belirlenmesi, taşıyıcının sorumlu olduğu bu tazminatın da gönderinin net olmayan ağırlığının her bir kilogramı için 8,33 özel çekme hakkını karşılayan tutar ile sınırlı olması gerektiği dikkate alınarak tazminatın belirlenmesi gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle mahkemece taşıma hukuku, paketleme ve ambalajlama ile hasara uğrayan eşya konusunda uzman kişilerden oluşacak bilirkişi kurulunca ayrıntılı, gerekçeli ve denetime açık rapor tanzim ettirilerek sonuca göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olduğundan somut davaya ilişkin yerinde bulunan kanun yararına temyiz itirazlarının kabulü ile aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, Adalet Bakanlığı'nın 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere kanun yararına BOZULMASINA, dosyanın mahkemesine iadesine, bozma kararının bir örneğinin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 363 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince Resmi Gazete'de yayınlanması için Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmesine, 29/09/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.